

Hørings svar – Levekår i byer – gode lokalsamfunn for alle.

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) viser til høringsnotat og høringsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet angående NOU 2020:16 Levekår i byer – gode lokalsamfunn for alle.

LNU er en paraplyorganisasjon for 97 norske barne- og ungdomsorganisasjoner, med til sammen rundt 450.000 medlemskap. Medlemsorganisasjonene er demokratiske og frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, og representerer et stort mangfold av aktiviteter og verdier. Når vi i dette svaret kommer med våre innspill så er det med bakgrunn i de felles interessene blant våre medlemsorganisasjoner.

Vi ønsker å takke for muligheten til å gi våre innspill til departementet.

Innledende kommentar

LNU mener arbeidet til utvalget er veldig solid. LNU har avgrenset vårt hørings svar til innspill vedrørende spørsmålene rundt medvirkning og fritid, deltakelse og lokalsamfunn. Dette er omtalt i kapitlene 14 og 16 i høringsnotatet.

Medvirkning kapittel 14

I LNU jobber vi for at barn og unge skal bli hørt og lyttet til – både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Det betyr at barn og unge skal ha en reell mulighet til å bli hørt i spørsmål som angår dem, og at påvirkningen skal være reel og ikke symbolsk. For å få til dette på en god måte, har vi fem grunnleggende prinsipper for reell og meningsfull ungdomsmedvirkning.

1. **Selvstendighet:** Ungdom må selv få velge hvilke saker de ønsker å engasjere seg i. Ungdom har rett til å bli hørt i alle beslutningsprosesser som angår dem, og i beslutningsprosesser som angår tema der ungdom er engasjert. Prosesser der unge er med på like vilkår med voksne gir reell innflytelse.
2. **Representasjon:** Ungdom må selv få velge sine egne representanter, og disse representantene må stå til ansvar overfor andre unge, slik som i den demokratiske barne- og ungdomsfrivilligheten.
3. **Kompetanse:** Ungdom må anerkjennes som en faglig ressurs med nødvendig ekspertise som andre ikke kan erstatte.
4. **Informasjon:** Medvirkningsorganer for unge må ha tilgang på all relevant informasjon slik at de kan sette seg inn i alle saker som angår ungdom.
5. **Kontinuitet:** Ungdom må kunne medvirke i alle ledd av den politiske prosessen. Enkeltstående arrangementer og prosesser som ikke har en forankring noe sted gir ikke medvirkning.

Gode og treffsikre tiltak bygger på kunnskap direkte fra barn og unge det gjelder. LNU savner at Levekårsutvalget har innhentet barn og unges erfaringer, meninger og forslag til løsninger.

LNU vil påpeke at barn og unge har ikke bare rett til å delta i fritidsaktiviteter, de har også rett til å påvirke utformingen av fritidstilbudet der de bor, til å påvirke helsetjenestene, og barnevernstjenestene. Mulighet til medvirkning er viktig for barn og unges opplevelse av tilhørighet, mestring, utvikling og livskvalitet. Vi oppfordrer myndigheter til at de i det videre arbeidet med levekårsutsatte områder utvikler en plan for medvirkning fra barn og unge i levekårsutsatte områder.

Styrke tilbudet til ungdom – fritidsaktiviteter, møteplasser og deltids- og sommerjobber. Kapittel

Utvalget peker på at det er uheldig at mange barn og unge i utsatte områder i mindre grad deltar i fritidstilbud enn barn og unge andre steder. Utvalget foreslår derfor «at fritidstilbudet [...] til ungdom i utsatte områder bedres. Statlige virkemidler til dette er tilskudd til aktiviteter og møteplasser for barn og unge innen kultur- og idrettsfeltet og tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner» (s. 255).

LNU har medlemsorganisasjoner som er til stede over hele landet, og som er viktige ressurser for å skape et variert fritidstilbud i ulike nærmiljø. Om en ønsker å uttrykke seg gjennom politikk, korps, tur eller fantastiske fritidsaktiviteter, finnes det et felleskap å ta en del i blant våre medlemsorganisasjoner. Styrken i frivilligheten er personene som driver den fremover.

Kultur, idrett og frivillig innsats gjør samfunnet vårt rikere og fellesskapet sterkere. Dessverre har det frivillige Norge har lidd som følge av pandemien. Frafallet er alarmerende, og rekrutteringen har i stanset opp. I en fersk medlemsundersøkelse LNU har gjennomført er gjennomsnittlig nedgang i medlemsmassen på 12%. Organisasjonene melder om 40% lavere rekruttering i 2020 enn i et normalår. Når vi nå beveger oss ut av krisen, må vi styrke frivilligheten. Myndighetenes mål må være at organisasjonene skal vinne tilbake medlemmene de har mistet og at barn og unge skal ha et like godt fritidstilbud som før krisen rammet landet.

Dersom vi skal sikre at frivilligheten kommer seg raskt på beina igjen trengs friske midler raskt. Det mest ubyråkratiske er å bruke eksisterende ordninger som organisasjonene kjenner fra før. LNU støtter derfor forslaget om å styrke tilskuddet til barne- og ungdomsorganisasjoner som utvalget tar til orde for.

Lokaler

En utfordring for mange barne- og ungdomsorganisasjoner i utsatte områder er at de bruker uforholdsmessig mye tid på å finne lokaler til sine aktiviteter. Det offentlige må derfor sørge for at frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner kan låne egnede offentlige lokaler på en ubyråkratisk og enkel måte. Kommunenes regler for utlån av skolebygg må bli likere, og barne- og ungdomsfrivilligheten må kunne låne slike lokaler gratis. Når myndighetene bygger og rehabiliterer bygg som også kan brukes av frivilligheten, må de ta hensyn til den lokale frivillighetens behov i planleggingen.

LNU er derfor positive til utvalgets forslag om å opprette tilskuddsordninger for etablering av nærmiljøarenaer/-hus. Likevel er det viktig at det ikke skal bli en hvilepute for det offentlige, og at man jobbet for å tilby gode muligheter til å låne rimelige og gratis lokaler i andre offentlige rom.

Oppsummert

LNU er positiv til store deler av arbeidet i NOUen. Vi mener retten til medvirkning bør styrkes i oppfølgingen av NOUen. For å ha sterke organisasjoner som kan være et godt tilbud for barn og unge i hele landet, er vi avhengig av at tilskuddene til barne- og ungdomsorganisasjonene styrkes. Tilgangen til gode lokaler og møtearenaer må bedres.